

“ผู้พิพากษาที่จะออกปฏิบัติหน้าที่เป็นครั้งแรก มีประเพณีที่จะต้องกล่าวคำปฏิญาณ เพื่อที่จะเป็นการเน้นถึงหน้าที่สำคัญที่ตัวจะเข้ารับ. การที่เปล่งคำปฏิญาณนี้อาจรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะโบราณๆ แต่ต้องยืนยันว่าไม่ใช่ของโบราณ. เป็นวิธีที่จะเตือนใจตัวเองว่า แต่ละคนโดยเฉพาะผู้พิพากษา มีหน้าที่ที่สำคัญที่จะปฏิบัติตามคำปฏิญาณ.

คำปฏิญาณนั้นที่ได้กล่าวมาเป็นคำที่สั้น และเป็นคำที่มีประสิทธิภาพสูง เพราะสรุปความจำเป็น หรือจะเรียกว่าหน้าที่ที่ตัวได้รับ เป็นการสรุปความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดี. โดยเฉพาะคำที่สำคัญที่สุด และเคยเตือนเพื่อนผู้พิพากษาในรุ่นก่อนๆ เสมอ คือได้บอกว่าจะปราศจากอคติ. “อคติ” นี้ก็แปลว่าเป็นที่ที่ไม่ควรไป ที่ไม่ควรไป ทั้งในทางกาย ทั้งในทางใจ. หมายความว่า ในสิ่งใดที่ไม่เหมาะสมก็จะเว้น ในที่ใดที่ไม่เหมาะสมก็จะไม่ไป ในสิ่งที่ถ้าคิดแล้วเกิดเสียหายก็ไม่คิด. อคตินี้ มีหลักอยู่ที่ทำไมจะมีอคติได้. มีอคติได้ เพราะว่ามี การชักชวน ชักชวนด้วยการที่นึกว่าจะมีรางวัล หรือจะมีอะไรที่เป็นทรัพย์สิน ที่เป็นรายได้อดีแรก นี้ก็เรียกว่าอคติที่มาจากความโลภ. อาจมีอคติได้จากความเกรงกลัวว่าถ้าไม่ทำ หรือไม่ไปจะมีอันตรายกับตัว อันนี้ก็เป็นอคติที่มาจากความกลัวภัย. มีอคติจากสิ่งที่ใครมายั่ว มายั่วให้โกรธ แล้วเราก็ต้องทำหรือต้องไป เพราะว่าเราโกรธ อันนี้ก็เป็นอคติที่มาจากความรู้สึกฉุนเฉียว. หมายความว่าไม่รู้ตัว คือไม่ได้พิจารณาโดยรอบคอบ ซึ่งโยงกับอคติสุดท้ายที่สำคัญ คือความไม่รู้. ความไม่รู้อาจจะมาจากความอยากได้ หรือจากความโกรธ ก็เลยทำให้ไม่รู้. ความไม่รู้นั้นจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าเราไม่รู้ว่าจะทำอะไรได้ หรือทำอะไรไม่ได้ ก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามโดยยุติธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษา. ข้อสำคัญเป็นอย่างนั้น ถึงว่าต้องป้องกันความไม่รู้นี้ด้วยความระมัดระวังที่จะรักษาตัวไม่ให้มีความโลภ ความโกรธ จึงจะไม่มี ความหลง หรืออคติอีกอันก็คือความกลัว. ฉะนั้นที่สำคัญก็ต้องตั้งสติให้ดี เพื่อให้ไม่มีอคติเหล่านี้ ต้องตั้งจิตให้มั่น ตั้งจิตให้มีความซื่อตรงในความคิดทั้งหลาย จึงจะทำให้ปฏิบัติงานได้โดยดี.

ที่กล่าวนี้ก็เคยกล่าวมามากแล้ว แต่ก็ขอเตือนไปอีกครั้ง. อีกข้อหนึ่งที่ท่านทั้งหลายจะมีความลำบากในการปฏิบัติงานในหน้าที่มากกว่ารุ่นก่อนๆ อาจเป็นเพราะโลกนี้เปลี่ยน แล้วเมื่อโลกเปลี่ยน ประเทศไทยเราก็เปลี่ยน เพราะว่าเดี๋ยวนี้ก็เป็นสมัยที่เขาเรียกว่าโลกาภิวัตน์. โลกาภิวัตน์นี้ก็คือๆ คิด แล้วก็คือๆ พิจารณา จะหมายความว่าอะไร. ก็คงหมายความว่า เราเห็นตัวอย่างมามากแล้วถ้าเราคิดอะไร เราทำอะไร รู้กันทั่วโลก. ที่ทำในทั่วโลก ก็รู้กันเร็วเหลือเกิน จนกระทั่งเราติดตามสถานการณ์

ไม่ค่อยทัน. จะเห็นได้ว่าในโลกนี้สถานการณ์ปั่นป่วนอย่างมาก. สถานการณ์ปั่นป่วน โดยการกระทำของคน มีมาก. แม้จะธรรมชาติก็มีสิ่งที่แปลกๆ ประหลาดๆ เกิดขึ้น. เราจะตามทันหรือ. เราจึงต้องมีสติสัมปชัญญะ ต้องมีความคิดให้รอบคอบ ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งทางธรรมชาติ ทั้งทางเรื่องของคนสร้าง เราจะรับอย่างไร. ฉะนั้นคนสมัยใหม่ โดยเฉพาะผู้พิพากษาสมัยใหม่นี้ จะต้องคิดให้ลึกซึ้งยิ่งกว่าก่อน เพราะว่าหน้าที่หนักมากขึ้น โดยความเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งทางรูปธรรม ทั้งทางจิตใจ.

ฉะนั้นท่านได้เปล่งวาจา ที่ได้ปฏิญาณตนให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ คือเข้มแข็ง ก็ยังต้องเข้มแข็งจริงๆ. จำเอาไว้คำปฏิญาณนี้ แล้วถ้าจำได้ คำปฏิญาณนี้จะเป็นครูให้ทำหน้าที่ดี เพื่อเกียรติของตัว เพื่อความสงบของประเทศชาติ เพื่อความสุขของประชาชน. ขอให้ท่านทั้งหลายสำนึกว่า หน้าที่สำคัญนี้ยิ่งกว่าสมัยใดๆ ถ้าผิดพลาดไป เราอาจล่มจมได้. ประเทศไทยนี้อยู่ดีมานาน นับว่าดีมาก. แม้เดี๋ยวนี้จะมีบ่นกันว่า อะไรๆ มันยุ่งเหยิง สับสน. นั่นนะเรียกได้ว่าอยู่ในเกมส์ มันเป็นเรื่องที่เราจะต้องปฏิบัติ. ถ้าปฏิบัติไม่ดี อนาคตก็ไม่ค่อยแจ่มใส. แต่ถ้าปฏิบัติดี อนาคตก็จะแจ่มใส. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจำคำปฏิญาณของตนเอาไว้ และไปทบทวนในสมอง หรือทบทวนในการสนทนากัน แลกเปลี่ยนความคิดว่าควรจะทำอะไรอย่างไร ก็จะเป็นผู้ที่นับว่าได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง...”

พระราชดำรัสในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๕